

Hazreti Ali (RA)' dan Yöneticilere Öğütler

- Affetmek fazilettir. Kararlı olmak meta'dır, sahip olunan maldır. Kararsız olmak ise zayi olmaktır. Yalancılık hıyanettir. İnsaf rahatlık, şer küstahlıktır. Güler yüzlülük ihsandır. Doğruluk kurtarır, yalan felâkete sürükler. Kanaat insanı zengin yapar, yerinde kullanılmayan zenginlik azdırır. Dünya aldatır, şehvet kandırır. Haset yıpratır, nefret çökertir.
- Adalet; imanın başıdır, ihsanın birleştiği noktadır ve imanın en yüksek mertebesidir.
- Gaddarlık, herkes için kötü bir şeydir. Şan, şeref sahibi ve büyük zâtlar için daha çirkindir.
- Adalet, halkın dirliği ve düzeni, idarecilerin süsü ve güzelliğidir.
- Halka karşı daima içinizde sevgi ve saygı besleyin. Onları azarlamayın.
- Affetmekten utanmayın. Cezalandırmakta acele etmeyin. Emriniz altında bulunanların hataları karşısında hemen öfkelenip kendinizi kaybetmeyin.
- Halka karşı kin besleme, her suça ceza vermeye kalkma. Sence doğru olmayan şeyleri bilmezlikten gel. Halkın kötülüğünü söyleyen dedikoducu, öğütçülere benzese bile garaz sahibidir.
- Cimri kişiyle toplantıda bulunma; seni üstünlükten alıkoyar, ihsandan men eder, sana yoksulluğu gösterir.
- Korkakla toplantıda bulunma, ona danışma. Çünkü o, işlerinde zaafa düşürür, yapacağın şeylerden seni alıkoyar.
- Aşırı hırslı kişiye de danışma; zulümle mal yığmasını sana güzel gösterir.
- Şehirlerde doğru olarak adaleti yaymak, halk arasında sevginin belirmesine neden olmaktır. Onların sevgileri ancak gönüllerinin huzura ermesiyle olur.
- Sanat ve ticaretle uğraşanları gözet, onlara karşı hayırlı ol.
- Allah için aşağı tabakayı gör, gözet. Onlar, başvuracakları bir düzen bulamayan, yoksul, muhtaç, darlıkta bunalmış, dertlere karışmış, kazançtan aciz kalmış kişilerdir.
- Zamanının bir kısmını mutlaka ihtiyaç sahiplerine ayır; onlarla otur, onlarla görüş. Görüşme meclisinde alçak gönüllü ol. İdarecilerinden yardımcılarında, askeriyeden, koruyucularından hiç kimse onları korkutmasın.
- Vergi ve zekât memurlarına dikkat et. Onları denedikten sonra tayin et. Şahsi bir meyille ve rasgele tayin etme. Çünkü bu iki şey hıyanet kollarının bir araya toplanmasına sebep olur.
- Halk iki kısımdır: Bir kısmı dinde kardeşindir. Öbür kısmı da yaratılıştta sana eştir. Onlar yanılıp kusur edebilir. Senin yaptıklarını Allah'ın bağışlamasını istiyorsan sen de onları bağışla. Çünkü senin makamın onlardan üstündür.
- Allah katında insanların en kötüsü zulmeden imam (devlet başkanı)dır; yol sapıtır, halk da onunla yoldan sapar; uyulan yolu yordamı öldürür, yok eder; bırakılmış uygunsuzlukları diriltir, diker.
- Sultanın adamları, aslana binen kimseye benzer, herkes onun konumuna imrenir, o ise içinde bulunduğu tehlikeyi herkesten daha iyi bilir.
- Herhangi bir işi, o işle ilgilenen yetkiliyle istişare ettikten ve üzerinde düşünüp taşındıktan sonra imzala. Her işin şefi, nezaretçisi (doğru bildiği) hükmü vermede senden çekinmemeli, icra edilmeyecek görüşleri de dile getirmemelidir.

- Yetki sana ulaştığında, adaletle hükmet. Yakın olsun, uzak olsun, kime gerekiyorsa hakkını ver; bu hususta sabırlı ol, mükâfatını Allah'tan iste, akrabân ve yakınların hakkında bile haktan ayrılma; işin sonunu düşün; ister bu iş ona ağır gelsin; hayır olduğu sence biliniyorsa yapmaktan çekinme; hakkını yerine getir.
- Hükümdarın devleti, adalette saklıdır.
 - Hiddetine, gazabına (Öfkene), eline ve diline hâkim ol.
 - Sakın halkından uzun müddet uzak durma veya gizlenme.
 - Halka sevgi ve merhamet besle. Alçak gönüllü ve ölçülü ol. Denetime önem ver. Hiçbir işi ihmal etme. Sana helal olmayan şeylerde nefsine karşı sıkı dur.
- Herhangi bir cezalandırman için katiyen sevinme. Sakın "ben tam bir kudret sahibiyim, emrederim, itaat ederler" deme.
- Etrafındakilerden, ileri gelenlerinden ve akrabalarından hiçbirine katiyen toprak (devlet elindeki bütün imkânlardan yararlanma hakkı) verme.
- Adaletten katiyen ayrılma. Böyle yapmazsan zulmetmiş olursun.
- İnsanlar hakkındaki bütün kin düğümlerini çöz. Seni intikama doğru sürükleyecek iplerin hepsini kes. Sence açıklık kazanmayan şeylerin tümü hakkında anlamamış görün. Şunu bunu gammazlayanların sözüne sakın çarçabuk inanma.
- Alkışa ve yersiz övgüye müsamaha etmek insanı büyülenmeye sevk eder ve kibre yaklaştırır. Sakın insanların iyisiyle kötüsü senin yanında bir olmasın.
- Halka karşı kin besleme, her suça ceza vermeye kalkma. Sence doğru olmayan şeyleri bilmezlikten gel. Halkın kötülüğünü söyleyenlerin sözlerine hemen kanma. Çünkü halkın kötülüğünü söyleyen dedikoducu, öğütçülere benzese bile gazez sahibidir.
- Vezirlerin en kötüsü, senden önce iltimaslı (kayırmacı) kişilere vezirlik edenlerdir. Yardımcıların en kötüsü suçta yataktık yapanlardır. Bunların yerine onlar kadar isabetli olmayan fakat onlar gibi zalime zulmünde yardımcı, suçluya suçunda ortak olmayan hayırlı kişiler bulabilirsin. Bunların yükü sana daha hafiftir, yardımları daha güzeldir, sana besledikleri sevgi daha gerçektir, senden başkalarıyla dostlukları daha azdır. Yalnızken de bunlarla görüş, meclislerinde onları da bulundur.
- Doğru kişilerle dost ol; onların seni fazla övmelerine, yapmadığın işleri yapmış göstererek övünmene sebep olmalarına müsaade etme. Çünkü fazla övülme, insanı yanlışla götürür.
- İyilik edenle kötülük edeni bir tutma. Çünkü bu durum iyilik edenleri iyilikten vazgeçirir, kötünün ise kötülüğünü artırır. En güzel adaletli olan davranış neyse onu yap.
- Şunu bil ki; bir valinin, halka lütufta ve ihsanda bulunmasından, işlerini kolaylaştırmasından, halkın emniyetini sağlamasından başka bir görevi olamaz.
- Onlara yardımda bulunur, aralarında adaletli davranırsan ve işlerini kolaylaştırırsan, önceden yüreklerinde oluşmuş olan nefreti yok edersin. Onun yerini sevgi ve güvenlik duygusu kaplar.
- Onlara öylesine muamele et ki, halk senin hakkında güzel duygulara sahip olsun. Güzel duygular senin işini kolaylaştırır. Şunu da bil ki, senin hakkında iyi düşünen halk, idarenden memnun demektir. İdaren altındaki şehirlerin düzene girmesi ve halkın güvenliğe, huzura kavuşması için daima bilginlerle görüş; bu konuda erdemli, vefakâr, cömert, merhametli yardımcılarla çalış.
- Halk bölümlere ayrılmıştır. Bölümlerin bir kısmı diğer bölümün tamir edilmesiyle düzelir, huzur bulur. Bir bölümün diğer bölümden bağımsız kalması düşünülemez.
- Bölümlerden biri ordudur, bir diğeri, genel işleri düzene sokan kâtiplerdir, müdürlerdir. Bir diğeri, adalet çarkını çeviren kadılardır; bir diğeri de insanlar arasında merhametle hükmedip, devlet

mallarının

işlerini gören kişilerdir. Biri, vergi veren Hıristiyan ve Müslüman halktır; biri, alışverişle uğraşan tüccar ve sanatçılardır; bir diğeri de ihtiyaç sahibi olan yoksul kişilerdir.

- Ordu ve askerler bir millerin can damarı, valilerin ziyneti ve namusudur. Ordu, halkın sığınaklarıdır. Eminlik, güvenlik ve mutluluk yolları onlarla korunur. Askerlik aile ocağıdır, halk ancak onlarla kalkınır, huzur bulur. Askerler milletten alınan vergiyle beslenirler. Düşmana karşı bu sayede karşı koyarlar.
- Bu sınıf, yani kadılar ancak zekât ve vergi memurları bir de kâtiplerle düzene girer. Onlar halkın işlerini kolaylaştırır, düzene koyarlar. Kâr edenlerin de zarar edenlerin de işleri onların sayesinde güvenliğe kavuşur.
- Bütün bu kısımların ayakta durmaları tüccarlarla, sanatkârlarla mümkündür. Onlar halkın ihtiyaç duyduğu malzemeleri toplar, inşa eder. Caddelerde, meydanlarda, pazarlarda malzemelerini yayarak kimsenin yapmadığı farklı bir hizmeti yaparlar.
- Bunların arkasından ihtiyaç sahibi, yokluk içinde bulunan, dikkate almakta ihmal edilen fakara ve sahipsiz kısım gelir. Bunları koruyup kollamak, görüp gözetmek ve dertleriyle dertlenmek gerekir.
- İhtiyaçlarının giderilmesi, durumlarının düzeltilmesi icap eder. Allah katında bu bir vicdani sorumluluktur. Bu, valinin görevidir. Vali, bu işleri yaparken elbette ki zorlanacaktır, fakat dayanması gerekir.

Orduya seçeceğin komutanların şerefli, üstün karakterli, anlayış ve mantıkta en ileri, dürüst ve temiz olmalarına dikkat et. Milletini seven, kişisel menfaatlerini düşünmeyen, iradeli insanlardan komutanlar seç. Zira tüm insanlığın böyle meziyetlerdeki insanlara ihtiyacı vardır.

- Asla zayıf karakterli insanları asker olarak seçme. Çünkü kişisel menfaatleri milletin menfaatlerinin önüne geçirebilir. Bunları, öfkelenildiği zaman öfkesini yenen, ceza vermekte acele etmeyen, hataları kabul eden, zayıfları bağışlayan, kuvvetlilere karşı gevşemeyen kişilerden seçip tayin et.
- Çünkü zalim bir düşmana gösterilecek merhamet insani değil, acziyetten kaynaklanacaktır veyahut bu, böyle anlatılacaktır. Bunlar ne zora başvuranlardan olsun, ne de zaafa düşenlerden.
- Görevli seçerken, ev bark sahibi temiz insanları, geçmişleri iyi olanları ve cömertleri seç. Askerleri de yine bu özellikteki insanlardan seç. Çünkü bu kişilerde erdemlilik yüce bir değerdir, merhametse en yücesidir; iyiliğin, adamlığın, mertliğin dalları budaklarıdır bunlar.
- Sonra da babaların oğullarını kollaması, görüp gözetmesi ve esirgemesi gibi onların işlerini gör gözet. Onlara ettiğin ihsan ve iyilik gözünde büyümesin ama onlara verdiğin şey de az dahi olsa aşağı görünmesin. Çünkü bu iyilik sana iyi bakmalarında aracı olur.
- Halka hüküm verecek kişileri, sana göre idaresine memur olduğun kişilerin en üstünlerinden seç. Öyle ki işler onları daraltmasın, birbirlerine hasım olanlar, onlara üst olarak gelmesin, ayakları sürçüp yanlış bir işe düşmesinler.
- Bilmezken sonra bilip, anlamazken sonra anlayıp hakkı yerine getirmediklerine pişman olmasınlar. Kendilerini zanna kaptırmamasınlar, az bir anlayışla hükmün sonunu araştırmaktan kalmasınlar. Şüpheli işlerde hüküm verirken düşünsünler.
- Vergi ve zekât memurlarına dikkat et. Onları denedikten sonra tayin et. Şahsı bir meyille ve rastgele tayin etme. Çünkü bu iki şey hıyanet kollarının bir araya toplanmasına sebep olur.
- Vergi memurlarını temiz ailelerden ve utanç sahibi kişilerden seç. Çünkü onlar ahlakça en üstün, namusça en doğru, garezlerden en kurtulmuş, tamahları en az, işlerin sonuçlarına dikkatte en gayretli kişilerdir. Sonra da onların kazançlarını bol bol temin et. Çünkü onların da nefislerini kuvvetli tutmaya ihtiyaçları vardır.

- Eğer sen böyle yaparsan yani onları gereği gibi doyurursan onların eline koz vermemiş olursun. Senin yapacağın bu adaletli yol sebebiyle onların yapacağı ihanetlerde aleyhlerine delil oluşturmuş olursun.
- Vergi memurlarının işlerini teftiş ettir. Onlara geręek ve vefalı gözcüler gnder; durumlarını gözleyip sana bildirsinler. Çünkü onların haberleri olmadan senin onlardan haberdar olman, onların emin bir şekilde iş görmelerine, halka yumuşaklıkla davranmalarına sebep olur. Onların içinde zalimlere yardım edenler varsa onlardan korun.
- Onlardan biri, vazifesinde hiyanet eder de gzclerin verdikleri haber onun aleyhinde olur, hepsinin de verdiği haber aynı bulunursa bu, tanık olarak sana yeter. Artık ona cezayı verebilir, yaptığına karşılık onu suçlu tutar, onu hiyanet dağıyla dağlar, töhmet zincirini boynuna takarsın.
- Vergi, her işin düzene girmesi demektir. Vergi içinde titiz ol, memurların durumunu düzene koy. Çünkü vergi işinin ve vergi memurlarının düzene girmesi, onlardan başkalarının da düzene girmesi demektir.
- Onlardan başkası ancak onların düzeniyle düzene girebilir. Çünkü insanların hepsi de verginin ve vergi memurlarının ehlidir. Ancak vergi toplamaktan ziyade memleketin kalkınmasına dikkat etmelisin. Çünkü vergi memleket kalkındıka toplanabilir.
- Memleket kalkınmadıka, sağlam ve bakımlı olarak imar edilmedikçe vergi isteyen, şehirleri yıkar gider, insanları ise mahveder; fuhuş olur, kargaşa olur, anarşi olur, güvensiz bir ortam olur.
- Vergi verenler, verginin ağırlığından veya vergi verecekleri şeylere bir afet geldiğinden, içecekleri ve sulayacakları suyun kesildiğinden, bir bendin yıkılıp araziyi su bastığından, toprağın kaydığından ya da mahsulün mahvolduğundan şikyet ederlerse hallerini düzene sokacak bir derecede vergilerini azaltman gerekir. Bu sana g gelmemeli. Çünkü bu yardımla, bu kolaylık gstermenle halk refaha kavuşur, ülke de imar olur.
- Bu takdirde senin idaren kuvvetlenir. Ayrıca halkı adaletle ynettiğin için onların saygısını, sevgisini kazanmış olursun. Refahlarına hizmet ettiğin, adaletle davrandığıın ve onları kuvvetlendirdiğin için gerektiğinde bu kuvvete de dayanabilirsin.
- Onları esirgeyişin, haklarında adaletle muamele edişin, onlara yumuşak davranışın da buna sebep olur. Öyle bir an olur, öyle bir ağ gelir atar ki onlara başvurman gerekir.
- Onlar da dileğini seve seve kabul ederler. İstediğini yerine getirirler. Çünkü ülkede vücuda gelen imar ve servet, onlara ykleyeceğin yükü çekmelerine kuvvet verir.
- Bir bölgenin harap olması oradaki halkın yoksul düşmesinden ileri gelir. Oradaki halkın yoksulluğuysa idarecilerin, valilerin beceriksizliğinden, kendilerine mal yığmalarından, valilikte kalacaklarına emin olmamalarından, ibret alınacak şeylerden az ibret almalarındandır.
- Memurların hallerine dikkat et. İşlerine onların hayırlılarını tayin et. Düşmanlara karşı kullanacağın düzenleri, gizli tuttuğun şeyleri, kendini büyük gören, bu yüzden de topluluğun önünde sana karşı durmaya cüret eden kişilere değil, temiz ve iyi huylu olanlara yazdır.
- Memurlarından gelen mektupları sana sunmakta gaflet etmemeleri, senden aldıkları emri aldıkları gibi bildirmeleri, bir anlaşmaya gireceğin zaman şartları gevşek, zayıf bırakmamaları, gerekirse o anlaşmayı bozmakta acizlik göstermemeleri, şartları ona göre koşmaları, işleri başarıırken de hadlerini bilmeleri gerekir. Kendi haddini bilmeyen kişi başkasının haddini hiç bilmez.
- Onların kendi anlayışına güvenerek, haklarında iyi bir zan besleyip tayin etme. Çünkü insanlar yapmacık davranarak, güzel hizmetler göstererek kendilerini valiye iyi tanıtırlar. Oysaki yapmacık hareketlerin ötesinde ne gt vermeyi bilirler, ne emanete riayet etmeyi. Senden nceki temiz kişilerin seçtikleri kişilere bak, sen de onları seç, halka en güzel muamelede bulunmalarını, fazla

emanete riayetle tanınmış olanlarını iş başına getir.

- Memurlarından birinde bir ayıp gördüğünde aldırılmazsan o ayıpla sen de ayıplanırsın, sonra halka cevap da veremezsin.
- Sanat ve ticaretle uğraşanları gözet, onlara karşı hayırlı ol. Onların bir kısmı oturdukları yerlerde ticaretle meşgul olur. Bir kısmı bir yerden bir yere gider, mal götürüp getirir. Bir başka bölümü de halkın muhtaç olduğu şeyleri ellerinin emekleriyle hazırlar. Bunlara hayırla muamelede bulun. Çünkü onlar faydalı kişilerdir.
- Şehirlerde dosdoğru olarak adaleti yaymak, halk arasında sevginin belirmesine sebep olmaktadır. Onların sevgileri ancak gönüllerinin huzura ermesiyle mümkündür.
- Öğütlerinin doğruluğu ancak valilerinin hizmet sürelerinin sona ermemesini istemeleriyle, idaresi kendilerine ağır gelmemesiyle, bir ayak önde gitmesini dilemeleriyle imkân bulur.
- Halkın dileklerini yerine getir, iyilerini öv, çektikleri zahmetleri say. Çünkü güzel huyların onları mutlu eder, şevklendirir. Allah dilerse iyilikte geri kalanları da o yola sevk eder.
- Birinin çektiği zahmeti başkasına mal etme; onun yerine başkasını övme. Herkese noksansız olarak hakkını ver. Birisinin büyük oluşu, yaptığı ve başardığı iş küçük bir işse büyük görmene; yine birinin yaptığı iş büyükse, fakat kendisi düşkünse o işi küçük görmene sebep olmasın. Gereken şeyleri uzun yollar aşarak, beldeler geçerek, ülkedeki karalarda, denizlerde, düzlüklerde, dağlıklarda gezerek alırlar, getirirler. Oysa halkın o şeylerin bulunduğu yerlere gitmesine ne imkânı var ve ne de gücü yeter.
- Onlar düzene bağlıdırlar, isyanlarından korkulmaz; barış adamlarıdır, şerlerinden ürkülmez. Bulduğun yerde de onların işlerini gör, gözet.
- Uzak veya yakın şehirlerde hallerini izle, dikkat et ve onları bir zulme uğratma. Ama şunu da bil ki, bütün bunlarla beraber sanatçılar değil ama tüccarların çoğunda aşırı hırs, kötü bir kıskançlık, bencillik, faydalı şeyleri gizleyip, azalınca değerinden fazla satma gayreti, menfaat düşkünlüğü vardır.
- Elllerinde bulunanları bildikleri gibi satmak isterler, bu ise halkın zararına sebep olduğu gibi, valilerin buna göz yumması ayıptır.
- Allah için aşağı tabakayı gör, gözet. Onlar, başvuracakları bir düzen bulamayan; yoksul, muhtaç, darlıkla bunalmış, dertlere karışmış, kazançtan aciz kalmış kişilerdir. Bu sınıf içinde dilenenler olduğu gibi, bir şey umup bekleyenler, fakat kimseden bir şey istemeyenler de vardır. Onların hakkına dair Allah'ın sana emrettiği şeyi Allah için olsun koru. Onlara başında bulunduğun devlet malından, devlete ait arazilerin gelirinden, ekininden bir pay ayır. Nimetler içinde bulunuşun, önemli işlere dalışın, sana onları unutturmasın. Önemli işlere bakıyor olman, küçük sayılan işlere bakmayışına mazeret olamaz, böyle bir özür de kabul olunamaz. Yüzünü çevirme onlardan.
- Senin zaten orada bulunma gayen ne ki... Onların gözlere hor görünenlerini, insanlar tarafından aşağı sayılanlarını, fakat sana gelip de hallerini sorup anlatamayanları sen ara bul.
- Onları bulmak, hallerini sorup anlamak için Allah'tan korkan şerefli ve sağlam karakterli idarecileri seç, onların hallerini sana bildirsinler. Sonra haklarında öyle güzel hareketlerde bulun ki, Allah'a ulaştığın gün onlar hakkında özürler getirmeye kalkışmayasın.
- Yoksul insanlar, yetimler, öksüzler, sahipsiz yetişkinler halk içinde başkalarından daha fazla insafa layık kişilerdir. Bütün bu insanların haklarını vermeye gayret et, bilmeyerek hakkına riayet etmediklerin için de Allah'tan bağışlanmanı dile. Çünkü sen bu görev için oradasın.
- Zamanının bir kısmını mutlaka ihtiyaç sahiplerine ayır; onlarla otur, onlarla görüş. Görülme meclisinde alçak gönüllü ol. İdarecilerinden, yardımcılarında, askerinden, koruyucularından,

güvenlik güçlerinden hiç kimse onları korkutmasın.

- Seninle de yüz yüze korkmadan konuşsunlar, bunun için ne gerekiyorsa yap. Hz. Peygamberin bir yerde değil birçok yerde şu sözünü duymuşumdur:
- Zayıfın korkup çekinerek, dili dolaşarak söz söylemeye çalıştığı ama kuvvetliden hakkını alamadığı toplum ne temizliğe ulaşır ne de huzura kavuşur.
- Halktan, sohbet esnasında sert konuşanlara, ağır laf edenlere sabırlı ol, tahammül et; bıkkınlaşıp onlarla görüşmeyi reddetme ki, Cenabı Allah sana rahmetini yaysın.
- İhsanda bulunduğun zaman minnet yükleyerek verme ki, verdiğin, alan kişiye sinsin. Veremediğin zaman da güzel bir şekilde özürler dileyerek gönül al ki, alamayan kişi seni arılayabilsin ve sevensin.
- Bazı işler vardır ki, bizzat senin ilgilenmen gerekir. Birisi, yazılmasında acizlik gösterilen konularda memurlarına senin cevap vermendir. Biri de halkın ihtiyacı sana hangi gün arz edilirse hemen o gün o ihtiyaçları gidermendir ki, bu, yardımcılarını sıkar, işi vaktinde yapmazlar. Her günün işini o gün gör. Çünkü her gün yapılacak bir iş vardır.
- Vakitlerinin en üstününü seninle Allah arasındaki vicdan muhasebesine ayır. Fakat halka ayırdığın en önemli zamanlar eğer adaletli ve mutluluk vericiyse Allah'a ayrılmış zaman gibidir.
- Allah için inancına ait uygulamalara dikkat et. Gecenle gündüzünde Allah'a güvenip ibadet ettiğinde ikiyüzlülükten, dini istismardan kaçın. Halka namaz kıldırdığın vakit namazı uzatarak onları usandırma.
- İdaren altında bulunan halka uzun zaman görünmez olma. Çünkü valilerin halka görünmemeleri şüphe yaratır, halkı sıkar. Valilerin idari işlerde az bilgili olduklarına yorumlanır. Onlara görünmemek, onların birçok şeyleri öğrenmelerine de engel olur.
İdaredeki küçücük aksaklıklar sonra gözlerinde kocaman görünür; onlarca büyük şeyler küçük görünür. Güzel şey onlara çirkin görünür; çirkin ise güzelmiş gibi algılanır. Kısacası hak ile batıl birbirine karışır gider.
- Vali de bir insandır ama halkla görüşmedikçe onların durumlarını bilemez; kendinden gizli olanları, yapılanları göremez. Gerçeğin apaçık alametleri yoktur ki bunlarla doğru, yalandan ayrılınsın.
- Sen iki kişiden birisin ancak. Birisi mutlaka hakkı yerine getirir, herkese hakkını verir. Gereken hakkı verdikten, iyi iş gördükten sonra neden gizlenesin ki? Öbürü, vermemeyi, hakka uymamayı alışkanlık edinmiştir.
- Halk senden ümit kestikten sonra hemencecik el çeker. O halde bunun için mi görünmeyeceksin halka? Oysaki halkın sana zahmet vermeyen şikâyetlerinin çoğu, ya bir zulme uğradığındandır veya idari uygulamalarda insaf, merhamet ve adalet isteğindedir. İdarecilerin içinde bazı adamlar olabilir ki, onlar devlet içinde devlet gibi başına buyruk hareket eder, zulümde bulunur. Devletin, milletin malını savuran dalaletle düşer, insafı azalır, ilişkilerinde adaleti gözetmez.
- İşte bütün bunların sebeplerini kesip ortadan kaldırarak serlerini insanlardan gider. Yakınlarına, yanında bulunanlara arazi verme ki, bazı yerleri elde etmek aç gözlülüğüne düşmesinler.
- Aksi halde oradaki bölgeye ve bölge insanına zarar gelir. Bu işin bir ırmaktan su almak ihtiyacında bulunanlara zararı dokunur.
 - O sudan faydalanmak, o yerden fayda sağlamak isteyenlere, araziye sahip çıkanlara zulmederler. Bunun faydası başkasına haksız kazanç sağlar ama sorumluluğu idarecinin boynuna yüklenir. Oralardan faydalananlar devlete zarar vermeye başlar, ayıbı ise buna sebep olan idarecinin üzerine kalır.
- Yakın olsun, uzak olsun hak edenin hakkını ver. Bu hususta sabırlı ol, sevabını halktan ve Cenabı

Allah'tan bekle. Akraban ve yakın adamların bile olsa haktan ayrılma, işin sonunu düşün. Bu iş sana isterse ağır gelsin, kanunlara uygun olduğu sence doğruysa uygulamaktan çekinme.

- Halk sana bilmeden tepki gösterirse, onlara işin aslını iyice anlat, özürler dileyerek meraklarını gider. Böylece sen adaletle iş görmüş olursun, emrin altındakilere de iyi davranmış bulunursun. Halka hakkını vermekle sen huzura kavuşursun, sevilirsin, yükselirsin, el üstünde tutulursun.

Hz. Ali'den Öğütler (Ziya Demirel-Akçağ Yayınları 2007)

<http://www.kitapyurdu.com/kitap/default.asp?id=129114>